Duminica a 25-a după Rusalii
(Pilda samarineanului milostiv)
Începutul Postului Naşterii Domnului
15 noiembrie 2026

„În vremea aceea a venit la Iisus un învăţător de lege, ispitindu-L şi zicând: Învăţătorule, ce să fac ca să moştenesc viaţa de veci? Dar Iisus a zis către el: Ce este scris în Lege? Cum citeşti în ea? Iar el, răspunzând, a zis: «Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din toată puterea ta şi din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău, ca pe tine însuţi». Atunci Iisus i-a zis: Drept ai răspuns; fă aceasta şi vei fi viu. Dar el, voind să se îndreptăţească pe sine, a zis către Iisus: **Şi cine este aproapele meu?** Iar Iisus, răspunzând, a zis: **Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon, şi a căzut între tâlhari, care, după ce l-au dezbrăcat şi l-au rănit, au plecat lăsându-l aproape mort**. Din întâmplare, un **preot** cobora pe calea aceea şi, văzându-l, a trecut pe alături. De asemenea şi un **levit**, ajungând în acel loc, venind şi văzând, a trecut pe alături. Iar un **samarinean**, mergând pe cale, a venit la el şi, văzându-l, **i s-a făcut milă şi, apropiindu-se, i-a legat rănile, turnând pe ele untdelemn şi vin; apoi, punându-l pe asinul său, l-a dus la o casă de oaspeţi şi a purtat grijă de el**. Iar a doua zi, scoţând doi dinari, i-a dat gazdei şi i-a zis: Ai grijă de el şi, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îţi voi da. Deci, care dintre aceştia trei ţi se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari? Iar el a răspuns: **Cel care a făcut milă cu el. Şi Iisus i-a zis: Mergi şi fă şi tu asemenea**" (Luca 10, 25-37).

---

1. Pilda samarineanului milostiv şi începutul Postului Naşterii Domnului

În funcţie de data Paştelui, care este schimbătoare, *Duminica a 25-a după Rusalii* poate să fie prima duminică din *Postul Naşterii Domnului* (anii 2020, 2025, 2026) sau să fie prima duminică înaintea *Postului* (anii 2021, 2022, 2023, 2024). **Prin situarea liturgică în jurul zilei de 15 noiembrie, care constituie începutul Postului Crăciunului, această duminică deschide mistagogic perioada de pregătire pentru marele praznic al Naşterii lui Hristos**. Sfântul Ambrozie al Milanului, Fericitul Augustin şi mulţi alţi Părinţi ai Bisericii au văzut în samarineanul milostiv din parabola citită astăzi un chip al Domnului Iisus Hristos. Aşa cum samarineanul s-a aplecat spre cel rănit de tâlhari, fiindu-i milă de el, Hristos s-a pogorât la noi, cei răniţi de păcat, născându-se din Fecioara Maria în Betleemul Iudeii. Proorocul Isaia îl implora pe Dumnezeu: **„Dacă ai rupe cerurile şi Te-ai pogorî, munţii s-ar cutremura!"** (Isaia 63, 19). Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat „la plinirea vremii" (Gal 4,4), iar astfel Dumnezeu şi-a arătat plinătatea milei. Hristos a luat firea noastră, a celor „căzuţi între tâlhari", suferind şi murind pentru noi, revelându-şi astfel milostivirea ca participare interioară deplină la suferinţa omului căzut. Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae ilustrează plinătatea milostivirii divine în Hristos astfel:

> „Când cineva aruncă unui cerşetor un ban, trecând repede pe lângă el, ca să nu fie incomodat de înfăţişarea sa suferindă, nu-şi arată încă participarea sufletească la suferinţa aceluia. Mila lui a rămas încă foarte redusă. De abia când se opreşte îndurerat lângă cel în suferinţă, când stă de vorbă cu el, când se obligă la o angajare mai statornică a lui, când şi-l apropie aşa de mult, încât se face asemenea lui şi pe acela îl face asemenea sieşi, mila şi-a atins dimensiunile cu adevărat uimitoare şi vrednice de toată admiraţia. **Aceasta a făcut-o Fiul lui Dumnezeu pentru noi**"[1].

[1] Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate şi comuniune în Liturghia ortodoxă*, Bucureşti, 2004, p. 332.

Alegerea acestei duminici pentru deschiderea Postului Naşterii Domnului nu este aşadar întâmplătoare. Aşa cum samarineanul i-a legat rănile celui rănit de tâlhari şi l-a dus la casa de oaspeţi, dorim şi noi ca prin post şi rugăciune să primim vindecarea rănilor păcatelor şi să avem parte de îngrijirea şi mângâierea Domnului Hristos, Samarineanul Milostiv al fiecăruia dintre noi.
În altă ordine de idei, lectura *Pildei samarineanului milostiv* este o invitaţie la milostenie şi iubire faţă de aproapele nostru după chipul samarineanului şi al lui Hristos. Cele mai vechi rânduieli bisericeşti din Antichitatea creştină, precum *Didascalia Apostolilor* (sec. III) şi *Constituţiile Apostolice* (sec. IV), prevedeau milostenia ca forma cea mai adecvată de însoţire a postului, recomandând mâncare mai puţină şi dăruirea economiilor realizate prin postire celor săraci sau nevoiaşi.
Postul Naşterii Domnului se deschide, de asemenea, cu **prăznuirea Sfântului Grigorie Palama în data de 14 noiembrie şi a Sfântului Cuvios Paisie de la Neamţ în 15 noiembrie**. Sfântul Grigorie este teologul luminii necreate a lui Dumnezeu şi un reprezentant de seamă al isihasmului în secolul al XIV-lea, mişcare duhovnicească care susţinea posibilitatea împărtăşirii din această lumină prin rostirea *Rugăciunii inimii* şi coborârea minţii în inimă. Sfântul Paisie de la Neamţ este întemeietorul mişcării neoisihaste, cel care a reînviat în secolul al XVIII-lea practica *Rugăciunii inimii* în Moldova şi în alte ţări ortodoxe, traducând şi *Filocalia* în limba slavonă. *Postul Naşterii Domnului* ne propune, prin pomenirea celor doi mari sfinţi isihaşti chiar la începutul său, un traseu spiritual de la întunericul păcatului la lumina dumnezeiască, o lumină de altă calitate decât lumina fizică. În timpul *Postului Crăciunului* ziua scade treptat până la Naşterea Domnului, iar noaptea devine tot mai lungă, iar noi suntem chemaţi să dobândim lumina necreată, care s-a revelat în Betleem şi pe Muntele Taborului. Asumând acest drum al postului şi rugăciunii neîncetate, triplate de milostenie, păşim spre praznicul Naşterii Domnului, când vom cânta lumina adusă de naşterea lui Hristos:

> „Naşterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, **răsărit-a lumii lumina cunoştinţei**; că întru dânsa cei ce slujeau stelelor de la Stea s-au învăţat **să se închine Ţie, Soarelui dreptăţii** şi să Te cunoască pe Tine, **Răsăritul Cel de sus**, Doamne, Slavă Ţie!"

2. Poruncile ca spaţii ale întâlnirii cu Dumnezeu în iubire

Sfânta Evanghelie de astăzi vorbeşte, pe lângă milostivire, şi despre iubire, arătându-ne că iubirea lui Dumnezeu şi a oamenilor ne ajută să dobândim viaţa veşnică. **Sfântul Efrem Sirul aseamănă iubirea de Dumnezeu şi de oameni cu două aripi, care îl ajută pe om să urce spre cer**. *Pilda samarineanului milostiv* ne arată că toate poruncile pot fi rezumate la dubla poruncă a iubirii, care nu este ceva exterior lui Dumnezeu, căci El Însuşi ca Treime de Persoane este iubire (1 Ioan 4, 8). Sfântul Ioan nu ne învaţă doar că Dumnezeu este iubire, ci şi că **El ne-a iubit cel dintâi** (1 Ioan 4, 19). Cum ne-a iubit? A creat lumea şi îngerii pentru noi! A risipit frumuseţe, flori şi culori pe cer, pe munţi şi pe dealuri! A lăsat păsări să cânte şi vântul să sufle! Iar peste toate ne-a dăruit să purtăm chipul Său (Fac 1,26). După căderea în păcat, a trimis pe Fiul Său să-şi dea viaţa pentru noi, după cum mărturiseşte Sfântul Evanghelist Ioan: **„În aceasta este dragostea, nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă El ne-a iubit pe noi şi a trimis pe Fiul Său jertfă de ispăşire pentru păcatele noastre"** (1 Ioan 4, 10). Abia după toate aceste mari semne ale iubirii Dumnezeu ne-a lăsat porunca iubirii. Mai este atunci porunca de a-L iubi coercitivă, după ce „El ne-a iubit cel dintâi" (1 Ioan 4, 19)? Nu, ci este transformată într-o invitaţie sau o chemare la a răspunde iubirii. În acest mod, toată istoria lumii şi a mântuirii poate fi descrisă ca istorie a iubirii iniţiată de Dumnezeu, care

aşteaptă un răspuns de la om. Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae considera că timpul este chiar distanţa dintre chemarea lui Dumnezeu şi răspunsul omului. Cel care răspunde la chemarea iubirii divine cu iubire, acela a intrat în timpul lui Dumnezeu, iar acest timp este unul mântuitor.

În lucrarea *Două sute de capete despre legea duhovnicească*, Marcu Ascetul descrie poruncile ca spaţii ale întâlnirii cu Dumnezeu: **„Domnul e ascuns în poruncile Sale. Şi cei ce-L caută pe El, Îl găsesc în măsura împlinirii lor”**[2]. Această înţelegere a poruncilor ca spaţii ale întâlnirii cu Hristos, care este ascuns în ele, transformă orice viziune legalistă, coercitivă sau juridică a acestora într-o topografie duhovnicească a întâlnirii cu Cel iubit. Porunca înţeleasă ca răspuns la iubirea divină devine astfel spaţiul întâlnirii cu Dumnezeu, iar prin aceasta transformă viaţa noastră, umplând-o de lumină şi bucurie duhovnicească.

3. Biserica este „casa de oaspeţi” în care Hristos are grijă de noi

Omul căzut între tâlhari, dezbrăcat şi rănit, lăsat aproape mort la marginea drumului, reprezintă în viziunea Părinţilor Bisericii omenirea întreagă rănită de păcatul strămoşesc, de diavol şi de toate păcatele săvârşite de om de la facerea lumii. Samarineanul Milostiv este Mântuitorul Hristos, Care a venit pe pământ „să ne lege rănile”, „să toarne pe ele untdelemn şi vin” şi „să ne ducă la o casă de oaspeţi”. Casa de oaspeţi este imaginea Bisericii, iar untdelemnul şi vinul sunt simbolul Sfintelor Taine. După înălţarea Sa la cer, Hristos este prezent în Biserică, trupul Său, prin lucrarea Sfântului Duh trimis la Cincizecime asupra apostolilor.

Untdelemnul din pildă este simbolul Sfântului Mir de la Taina Mirungerii, când primim pecetea şi darurile Sfântului Duh, care ne ajută să trăim ca fii ai lui Dumnezeu. El este, de asemenea, uleiul sfinţit la Sfântul Maslu, „ulei de vindecare, prin care Duhul Sfânt ne pansează rănile şi ne vindecă sufletele şi adesea şi trupurile”[3]. Nu întâmplător prima Evanghelie de la Sfântul Maslu este *Pilda samarineanului milostiv*. Vinul este simbolul Sfintei Împărtăşanii, al Sângelui Domnului Hristos, pe care îl primim când ne împărtăşim spre iertarea păcatelor şi viaţa de veci. Casa de oaspeţi în care suntem unşi cu mir şi untdelemn, dar şi în care primim ca băutură vindecătoare de patimi şi răni ale păcatelor Sfânta Împărtăşanie, este locaşul Bisericii. Caracterul terapeutic al Sfintei Împărtăşanii în viaţa celor care o primesc este exprimat foarte clar în *Rugăciunile înainte şi după Împărtăşire*. În acestea creştinul se roagă pentru vindecarea slăbiciunilor şi a rănilor trecutului, arderea păcatelor şi omorârea patimilor, uşurarea greutăţii greşelilor, însănătoşirea şi tămăduirea sufletului şi a trupului, precum şi izgonirea a toată nălucirea gândurilor rele.

Toate aceste dimensiuni ale lucrării lui Hristos în Biserică prin Sfintele Taine au fost prorocite de psalmistul David în *Psalmul 22*, un psalm pe care îl rostim în cadrul rugăciunilor înainte să ne împărtăşim. După ce psalmistul arată că Dumnezeu îl conduce pe căile vieţii, îl hrăneşte şi îl povăţuieşte, I se adresează în ultimele patru versete direct:

> „Că de voi şi umbla în mijlocul morţii, nu mă voi teme de rele; că Tu cu mine eşti. Toiagul Tău şi varga Ta, acestea m-au mângâiat. Gătit-ai masă înaintea mea, împotriva celor ce mă necăjesc; **uns-ai cu untdelemn capul meu** şi **paharul Tău este adăpându-mă ca un puternic**. Şi mila Ta mă va urma în

---

[2] *Filocalia*, volumul 1, traducere, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Ediția a II-a, Editura Harisma, București, 1992, p. 288.

[3] Placide Desseille, *Cununa binecuvântată a anului creștin. Predici la Duminicile și Sărbătorile anului liturgic*, Editura Doxologia, Iași, 2015, p. 123.

toate zilele vieții mele, ca **să locuiesc în casa Domnului**, întru lungime de zile" (Ps 22, 4-7).

Psalmul este o sinteză a *Pildei samarineanului milostiv* și descrie modul în care Dumnezeu ne poartă de grijă, „ungându-ne cu untdelemn" și „hrănindu-ne cu vin", vindecându-ne inclusiv de rana aducătoare de moarte a diavolului și a păcatului. Casa de oaspeți este numită aici în mod clar „casa Domnului". Marea taină a iubirii lui Dumnezeu nu constă doar în faptul că ne face oaspeți în casa Lui, ci și în minunea că devenim prin Mirungere și Sfânta Împărtășanie gazdele Lui, teofori, purtătorii lui Dumnezeu în casa sufletului nostru. Transformați așadar de Dumnezeu din „oaspeții Săi" în „gazdele Sale" suntem purtați de mila lui Dumnezeu în toate zilele vieții noastre cu nădejdea că în cele din urmă vom locui în „casa Domnului", icoană a Împărăției Sale, întru lungime de zile.

Pr. Daniel Benga